

CONCEPT 5-8-2014

1. Inleiding

Wie vanaf de voorname stoep, door de prachtige voordeur, de statige gang van de Kranenburgse pastorie betreedt, staat meteen oog in oog met de heilige Antonius van Padua. Met zijn beeltenis weliswaar, maar toch... Anthonius van Padua is de voorspreker van iedereen die zoekende is. Zoekers naar hele praktische zaken, zoals huissleutels, portemonnees en OV-chipcards. In onze samenleving is dit eerder folklore dan een devotionele realiteit. Toch zijn er onder ons vele zoekenden. Omdat er geen door allen gedeelde levensbeschouwing (meer) is en iedereen (ook) op dit gebied maar voor zichzelf moet zorgen, is er een breed verbreid religieus zoekgedrag ontstaan. Mensen vragen om een kader en een richting om hun leven in te richten. Mensen zoeken naar een innerlijk kompas om binnen de eindeloze mogelijkheden die het leven biedt, de juiste keuzes te maken. In het vervolg van deze presentatie leest u over een nieuw initiatief dat we een passende Kranenburgse naam geven: Het Cuypershuis. Het Cuypershuis biedt ruimte aan zoekers en hun vragen. Daarom is er haast geen betere patroon dan Anthonius van Padua voor dit Cuypershuis denkbaar!

2. Missie, visie en functionaliteiten van het Cuypershuis

Cuypershuis staat voor verbinding

Het grondwoord van de missie voor het Cuypershuis is verbinding. In-verbinding-leven is krachtig leven. De missie van het Cuypershuis gaat daarom over de kracht die in ieder mens is. Kracht in jezelf ervaren waardoor je als mens een zinvol leven kunt leiden. Kracht in een gemeenschap ervaren, waardoor je gedragen wordt en zelf over draagkracht beschikt om anderen te dragen. In-verbinding-leven kan raken aan een religieuze dimensie. Door open te staan voor de kracht die buiten ons om en boven ons uit het leven draagt, kun je ervaren dat je hiermee verbonden bent. Een van de etymologische afleidingen van het woord religie komt van *religare*, opnieuw binden. Het telkens opnieuw leggen van betekenisvolle verbindingen is een kunst en een kunde. Het Cuypershuis wil een ruimte zijn waarbinnen deze kunst geleefd kan worden en deze kunde aangeleerd en overgedragen kan worden aan anderen.

Verbinding maken door aandacht

De kracht die je ontdekt door verbinding ontstaat soms, op onverwachte momenten, maar kan ook gewekt worden. In die zin is het Cuypershuis als een krachtcentrale. De grondstof voor deze centrale is aandacht. Aandacht voor de vragen die er echt toe doen. In een gesprek, door stilte, door begeleiding, door even tot rust te kunnen komen en door uitwisseling kunnen de vragen die leven op een diepere laag aan de oppervlakte komen. Wij willen elkaar en anderen aanzetten tot reflectie op levensvragen, maar ook op praktische vragen die er zijn binnen het leven of beroep. De vragen kunnen op verschillende gebieden liggen: bestaansvragen, existentiële vragen, identiteitsvragen, geloofsvragen, organisatorische vragen, vragen rond koers en bestemming. De vragen mogen klinken en de weg naar een antwoord mag een zoektocht zijn. Op deze zoektocht staan bevlogen bewoners van het Cuypershuis, ieder met eigen expertise en (levens)ervaring, klaar om een eindje mee op te lopen.

Aandachtig leven met elkaar

Het Cuypershuis draait om een kleine leefgemeenschap, de Cuypersgemeenschap. De Cuypersgemeenschap is een kleine oecumenische gemeenschap van mannen en vrouwen. De leden van deze leefgemeenschap delen met elkaar een droom en gaan een avontuur aan om samen te leven in een eigentijdse vorm van de kloostertraditie. Dit betekent dat zij met elkaar het dagelijks getijdegebed onderhouden, samen het huishouden runnen en gastvrij zijn voor passanten en bezoekers. Door deze vorm van samenleven is de gemeenschap een levende en inspirerende

Intentieplan CUYPERSHUIS
Verbinden door aandacht voor vragen

metafoor voor waar het Cuypershuis voor staat: aandacht voor vragen en daardoor nieuwe verbindingen leggen met elkaar, met anderen. Elkaar dragen en verdragen en ook andere mensen een stukje mee mogen nemen op de weg die voor iedereen uniek is. Elk van de leden heeft een eigen sociale achtergrond en heel persoonlijke ervaringen die het leven kleur hebben gegeven. Zij staan allen vanuit een oprecht en persoonlijk geloof en eerlijk nadenken in de christelijke traditie. Zij zijn hierin niet dogmatisch, maar hebben een zoekende houding, zoals de pelgrim. Via een eigen pad komen zij tot een keuze voor een 'ja' aan het onbekende mysterie dat ons wezen vult met de mogelijkheid van haar oorsprong. De keuze die wij maken, is een keuze voor een verlangen en vertrouwen van binnenuit. Van binnenuit leven vraagt een levenswijze die zich niet laat hinderen door de oppervlakkigheid van wat zich buiten aandient. Wij zijn ervan overtuigd dat deze levenswijze zorgt voor verbinding, onderling en met anderen, en daarmee bijdraagt aan een leven dat zin heeft en geeft.

De Cuypersgemeenschap werkt van 2015 tot 2017 geleidelijk aan haar aanbod voor het atelier, de kamer en de kapel, dat uitgebreid wordt beschreven op pagina 7. Het volledige concept zal, daar waar mogelijk samen met de Antonius van Paduakerk (Stichting Vrienden van de Kerk op de Kranenburg) en het Klooster van Kranenburg, in 2017 volledig vormkrijgen. Ook het uitwerken van het concept zal een zoektocht zijn, ingekaderd door het grondwoord verbinding en door de aandacht voor vragen die er toe doen.

Onze inspiratiebron

De theologe Dorothee Sölle (1929-2003) schreef:

*“Maar ik durf geloven –altijd en ondanks alles-
in de nieuwe mens,
in de andere weg.
Ik durf geloven in God’s eigen droom:
een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.”*

Duidelijker kunnen wij het zelf niet zeggen.

Cuyperskamer

Het Cuypershuis is een bijzondere plek waar je je senang voelt omdat je er kunt zijn zonder dat er meteen een oordeel over je geveld wordt. In de Cuyperskamer kunnen individuen en groepen in ontmoeting nieuwe verbindingen leggen. Nieuwe verbindingen zorgen voor nieuwe ideeën, voor nieuwe dromen en wensen, voor nieuwe perspectieven. Waar de snelheid van alledag en de rust van de traditie elkaar vinden en versterken kan iets nieuws geboren worden. Daarom noemen wij de Cuyperskamer ook wel onze 'rederijkerskamer'.

In de Cuyperskamer ontmoeten bewoners en bezoekers elkaar en ontstaat er ruimte om uit te wisselen over ieders weg door het leven. Iedereen in de kamer kan een bijdrage leveren vanuit 'mens zijn', ervaring en draagkracht, en daarmee bouwen aan verdieping. Naar het voorbeeld van de oude rederijkerskamers organiseert het Cuypershuis:

- functie-gerelateerde en multidisciplinaire bijeenkomsten;
- lezingen, literatuurtafels en poëzie avonden;
- verkenningstochten door de bijbel;
- muziekavonden, concerten van jonge musici;
- workshops met kunstenaars.

Intentieplan CUYPERSHUIS

Verbinden door aandacht voor vragen

Cuypersatelier

In het Cuypersatelier maken wij ruimte voor vragen. En zoals een beeldhouwer behoedzaam een ruwe steen bekapt tot de vorm is geboren, zo willen wij in het atelier de vraag bevragen tot er een onverwachte invalshoek, een creatieve innovatie, een nieuwe balans, of misschien zelfs iets als een antwoord geboren wordt. Wij ontdekten dat door de synergie van kennis, ervaring en betrokkenheid er een bijzondere dynamiek ontstaat, die in elke situatie tot een unieke en effectieve uitkomst leidt. Daarom noemen wij het Cuypersatelier ook wel onze 'kraamkamer'. De vragen die ruimte krijgen zijn heel divers. Voor (vak)groepen, teams, besturen en raden kan het gaan om ethische vragen, om organisatorische vragen, om vraagstukken rond missie, visie en identiteit, om conflicten binnen de groep of om het effectiever maken van de onderlinge communicatie.

Voor individuen kan het ook specifiek gaan om situaties die vastgelopen zijn, om processen die stagneren, zoals scripties, promotie-onderzoeken of publicaties, om vragen rond verlies- en rouw, om herstel en balans na burn-out, of om vragen rond verlies aan zin en betekenis.

Op de unieke plek van het Cuypershuis, waar in de dagelijkse structuur geput wordt uit oude bronnen, gaan inspiratie en begeleiding samen op. Hier krijgt de vraag alle ruimte om een eigen weg te gaan naar haar oorsprong en (opnieuw) geboren te worden als wenkend perspectief. In het Cuypersatelier wordt in een vaak multidisciplinaire samenstelling gewerkt aan een vraag, idee, wens. Het is mogelijk om een 'specialistisch samengesteld team' vanuit het multidisciplinaire netwerk van de bewoners te raadplegen en in te zetten als inspiratie- en adviesteam. Dit team kan ook op andere locaties worden ingezet.

Samen met dit team komt er voor de vraagsteller in een afgebakende periode (quick scan van 2 sessies of begeleidingsperiode van 9 dagdelen) een mooie uitkomst tot stand. Het Cuypersatelier biedt ruimte aan individuen en groepen uit het bedrijfsleven, gezondheidszorg, kerkelijke instanties, onderwijs. In Cuypersatelier wordt gewerkt met trainingen, mediation, coaching, pastorale begeleiding en geestelijke begeleiding. Ook voor meer persoonlijke vraagstukken, of ingeval van herstel en balans na burn-out, kan in een kleiner concept hetzelfde effect worden bereikt.

Cuyperskapel

De bijzondere historie van pastorie, kerk en klooster laat zien dat op deze bijzondere 'godspek' van oudsher mensen van verschillende christelijke stromingen elkaar op cruciale momenten hielpen. Zowel katholieke als protestante geestelijken droegen zorg voor het voortbestaan van de pastorie en later ook voor het klooster en de kerk. In de fundamenten van de huidige pastorie vind je restanten van de katholieke schuurkerk die in 1725 werd gebouwd door een protestant. In 1972 nam, na bijna drie eeuwen bewoning door paters, een remonstrants predikantenechtpaar de pastorie onder haar hoede.

Het Cuypershuis lijkt daarmee wel voorbestemd als geboortegrond voor een oecumenische missie! Niet vreemd dus dat onder de naam Cuyperskapel in de nabije toekomst nieuwe oecumenische initiatieven gaan ontstaan.

Heel concreet biedt de Cuyperskapel plaats aan (en ondersteunt de organisatie van):

- oecumenische vieringen;
- een Achterhoeks liturgiekoor;
- liturgische werkplaats voor eigentijdse kerkmuziek;
- ontwikkeling eigentijdse rituelen;
- meditatie en retraites.

Intentieplan CUYPERSHUIS
Verbinden door aandacht voor vragen

Cuypersgemeenschap

Bewoners

De dragende kracht onder het Cuypershuis is een leefgemeenschap van 3-5 vaste bewoners. Deze Cuypersgemeenschap is de kern waaromheen alles draait. Op verschillende manieren en vanuit de eigen identiteit, achtergrond, werkterrein en christelijke grondslag zijn deze bewoners betrokken bij de ontwikkeling van de missie van het Cuypershuis. De bewoners beoefenen, naast hun bijdrage aan de gemeenschap, een eigen beroep.

Passanten

In de gemeenschap is ruimte voor passanten die een periode deel uitmaken van de gemeenschap. Zij dragen bij aan het leven van de gemeenschap en blijven hun eigen beroep uitoefenen. Zij kunnen ook aanbod verzorgen voor de Cuyperskamer, het –atelier of de –kapel. Passanten die voor kortere of langere tijd met de kerngroep meeleven, kunnen dit *fulltime* of *parttime* (een aantal dagen per week, of aantal weken per maand) doen. Zo kunnen passanten naast hun baan of studie de diepte peilen die in de waan van alle dag niet altijd bereikt wordt en daardoor ervaren wat hun bestemming is en inspiratie opdoen voor de weg die volgt.

Bezoekers

Bezoekers zijn altijd welkom. Voor een kijkje in de bijzondere pastorie maar ook voor een gesprek, een leesmoment aan de leestafel of een ervaring in het stiltecentrum. Of om even op adem te komen met een kop koffie of thee.

Samenvattend is het Cuypershuis met zijn kamer, atelier, kapel en gemeenschap, een huis:

- waar (soms onuitgesproken) vragen worden verstaan, ruimte krijgen en een weg vinden;
- voor individuele en/of collectieve vragen die na een gesprek of begeleiding het levenslicht zien;
- waar vraag en antwoord door de kracht van de gezamenlijke aanpak en het delen van kennis en ervaring, tot oplossingen en keuzes leiden;
- waar de verbindende kracht van traditie, innovatie, creatie en inspiratie wordt ervaren, gedeeld en tot bloei komt.

Doelgroepen

- voorbijgangers;
- passanten;
- mensen uit de zorg (vakgroepen, bestuurders, zorgteams);
- onderwijs (universiteit, hbo, mbo);
- ondernemers;
- burgers die in het kader van de wmo ondersteuning behoeven;
- bestuurders en werkgroepen uit de diverse kerken;

3. Cuypershuis in Kranenburg

Kloosters en grote pastorieën, die door de ontkerkelijking leeg komen te staan, lenen zich goed voor herbestemming. De St. Antonius van Paduakerk en het Franciscaanse klooster van Kranenburg hebben in de afgelopen jaren een nieuwe bestemming gevonden. De pastorie kreeg al eerder een andere bestemming toen de laatste pastoor vertrok. De pastorie staat te koop waardoor een unieke mogelijkheid ontstaat de aloude functie van de pastorie in te voegen in die van kerk en klooster, zodat de oorspronkelijke eenheid van kerk, klooster en pastorie weer enigszins hersteld kan worden. Het gebouw van de pastorie vraagt om bewoners die gemotiveerd zijn om de traditie van deze bijzondere plaats en de bijzondere architectuur van het gebouw te onderhouden. Door de bezichtiging van de pastorie en door de ervaring van hoe bijzonder het is dat klooster, kerk en pastorie zo zijn behouden en gerestaureerd, zijn wij als initiatiefnemers van het Cuypershuis zeer enthousiast geworden over deze (laten we maar zeggen) spirituele plek en zien wij vele mogelijkheden om het Cuypershuis tot ontwikkeling te brengen. Wij zouden de pastorie graag bewonen op een wijze die past bij de Franciscaanse traditie en geschiedenis van het gebouw en de omgeving. Dit betekent dat wij aansluiten bij de kernwaarden van de Franciscaanse Beweging: eenvoud, vredelievendheid, betrokkenheid en kwetsbaarheid.

Oorsprong van de pastorie

Kranenburg zelf kent een bijzondere godsdienstige geschiedenis. Vanaf 1694 woonde en werkte de Franciscaanse Pater Ludovicus van der Elsen als pastoor in Kranenburg. Na de middeleeuwen was het katholieke geloof minder vanzelfsprekend en stond onder druk. In de Achterhoek genoot de katholieke kerk bescherming van de adel en in de periode 1700 – 1716 woonde Pater van der Elsen op kasteel Medler.

Vanaf 1716 woonden de pastoors in de pastorie die in 1867 volledig opnieuw werd gebouwd. De laatste pastoor vertrok in 1967 naar het naastbij gelegen Franciscaanse klooster. De pastorie stond even leeg maar werd vanaf 1972 bewoond door een remonstrants predikantenechtpaar. In de laatste 20 jaar van de vorige eeuw werd de pastorie regelmatig ingezet als opvanghuis voor daklozen. In 2002 is het huis gekocht door Martha Dozy en Frits Niemeijer. Met veel zorg en passie brachten zij de pastorie terug in oude staat. Zij restaureerden het gehele voorhuis in Cuypersiaanse stijl. Naar ons idee zou deze pastorie een uitgelezen plek zijn om het Cuypershuis te vestigen.

Bouwdata:

1725: Schuurkerk (restanten nog steeds in de kelder van de pastorie);

1834: Antoniuskerk;

1856: Sint Antonius van Paduakerk, architect Pierre Cuypers;

1867: Cuypers Pastorie, architect Pierre Cuypers;

1880: Franciscaanse klooster naast de kerk en pastorie (door leerling van Cuypers);

1895: Gang tussen de pastorie en kerk komt tot stand en daarmee ook de verbinding met het klooster;

2001: Cuypers pastorie wordt eind 2001 een rijksmonument en daarna gerestaureerd.

4. Organisatie van het Cuypershuis

Stichting

De Cuypers Gemeenschap is een stichting, heeft de ANBI status en kent een stichtingsbestuur. Hiervoor is gekozen vanwege het belang van het voortbestaan en vanwege giften van schenkers zodat deze aftrekbaar zijn van het belastbaar inkomen. De CP is daarmee vrijgesteld van schenkbelasting en erfbelasting.

Raad van Toezicht

De Cuypers Gemeenschap prijst zich gelukkig met een enthousiast financieel expertteam van meedenkers.

Deze financieel juridisch toegeruste Raad van toezicht kijkt mee met het bestuur van de Stichting.

Klankbordgroep

Deze in leeftijd en achtergrond gemêleerde groep bestaat uit een 8 enthousiaste mensen uit het bedrijfsleven, (pastorale) zorg, universiteit, artistieke werkveld, Antonius van Paduakerk, Klooster van Kranenburg en gemeente Bronckhorst.

Coach

De kerngroep van de gemeenschap wordt in de periode 2015 – 2018 begeleid (coach). Zo mogelijk kan deze begeleiding worden uitgebreid, bijvoorbeeld samen met het Klooster van Kranenburg.

Sponsoring

De Cuypers Gemeenschap zet zich actief in om jaarlijkse sponsors te vinden die een bijdrage kunnen leveren aan het realiseren van een aantal doelstellingen zoals bijvoorbeeld de opvang van passanten en bezoekers.

Vrijwilligers

Voor de Cuypers Gemeenschap, kerk en het Klooster van Kranenburg zijn vrijwilligers in relatie tot het uitwerken van een aantal (gezamenlijke) doelstellingen onmisbaar.

Om dit op een goede wijze vorm te geven zal met de bewoners, passanten en vrijwilligers een wederkerig en inspirerend concept worden ontwikkeld.

Samenwerking

De ideeën over samenwerking, die al ontstonden tijdens de eerste kennismakingsgesprekken, worden verder onderzocht. Met de stichting Vrienden van de Kerk op de Kranenburg (Stichting VKK) worden op dit moment gesprekken gevoerd over de mogelijkheden van het herstellen van de gang van de pastorie naar de kerk en het (parttime) kunnen gebruiken van de sacristie als stiltecentrum. Dit geldt ook voor het kunnen hergebruiken van de opslagruimte die grenst aan de pastorie. Met de eigenaar en pachters van het Klooster van Kranenburg lopen gesprekken over het kunnen ontwikkelen van gezamenlijke concepten ten behoeve van het klooster alsmede de mogelijkheid om de pastorie te kunnen uitbreiden naar een bijgebouw voor trainingen en workshops.

Aanvulling over de duurzaamheid van de samenwerking door het hoog houden van de kwaliteit en open sfeer onder de bewoners. Maar ook door de transparante aanpak maar toch ook duidelijke sturing.

Intentieplan CUYPERSHUIS
Verbinden door aandacht voor vragen

Bijlage

Overzicht van geplande activiteiten Cuypershuis

Cuypersatelier, de 'kraamkamer' van het Cuypershuis (gepland 2015-2016)

Gezien of gehoord worden is voor ons haast nog belangrijker dan ademen. Als mensen niet kunnen reflecteren over hun gevoel of zoektocht, is verzoening of je eigen weg gaan niet mogelijk.

- individuele begeleiding;
- pastorale zorg;
- transformatieve mediation;
- wandelcoaching;
- collectieve begeleiding in het kraamkamerconcept (afhankelijk van de vraagstelling en exclusief intakegesprek: 2 of 9 dagdelen);
- studiebegeleiding (begeleiding met studie en onderzoek. Voor (vaak jonge) mensen die zich even helemaal willen concentreren op hun studie of onderzoek. Door de structuur van de dag, de maaltijden waarvan je gebruik kunt maken, de (geleide wandeling) of een gesprek kom je weer in de flow die nodig is).

Cuyperskamer, de 'rederijkerskamer' van het Cuypershuis (gepland 2015-2016)

- functie gerelateerde en multidisciplinaire kamers;
- lezingen, literatuurtafels en poëzie avonden;
- verkenningstocht door de bijbel;
- trainen grotere groepen inclusief overnachting;
- congresactiviteiten (hiervoor is belangstelling vanuit de zorg en Remonstrantse Kerk);
- muziekavonden;
- workshops met kunstenaars.

Cuyperskapel, de liturgische activiteiten van het Cuypershuis (gepland 2015)

- retraites (voor kleine groepen gebruiken we de pastorie en het bijgebouw, voor grotere groepen maken we gebruik van het Klooster van Kranenburg);
- meditaties;
- Achterhoeks liturgiekoor;
- liturgische werkplaats;
- ontwikkeling eigentijdse rituelen.

Activiteiten het Cuypershuis in samenwerking met de Stichting VKK in de Antonius van Paduakerk (gepland na 2016)

- oecumenische brunchpreek (2 x per jaar);
- ontwikkelen openbaar toegankelijke beeldentuin.